

نگاره

عکس: ابوالفضل نسایی

یادمان‌های مردمی برای سردار شهید سلیمانی

روایت یک عکاس از شنیدن صدا و نام سردار سلیمانی از پشت بیسیم

صدای شیرین «حبیب»

در جریان سال‌ها عکاسی از جنگ سوریه اولین بار سال ۹۴ صدای سردار قاسم سلیمانی را پشت بی‌سیم شنیدم. خودم را رسانده بودم به بچه های فاتحین در حلب عسکریه که بتوانم از آنها عکس بگیرم. با تمام سختی‌هایی که بود یواشکی شروع کردم به عکاسی چون عکس گرفتن از نیروهای ایرانی ممنوع بود. در منطقه جنگی و نظامی هرکدام از فرماندهان نام مستعلا دارند. من نام مستعار قاسم سلیمانی را نمی‌دانستم تا قبل از یکی از عملیات‌ها و وقتی که بچه‌های رزمنده پشت بیسیم نشسته بودند. یک نفر خودش را با نام «حبیب» معرفی کرد. همه ساکت شدند و سراپا گوش نشنستند که ببینند چه می‌گویند. به هیچ چیز دیگری گوش نمی‌کردند جز آن صدا. وقتی پرس و جو کردم گفتند او سردار قاسم سلیمانی است. وقتی فهمیدم برایم جالب بود. هم نامش و هم وانکشی که رزمنده‌ها به او و صدایش و حرف‌هایش نشان می‌دادند. در سوریه و در خط مقدم عسکری بار قاسم سلیمانی را دیدم که برای بازدید می‌آمد و از کنارمان رد می‌شد اما به سمتش نمی‌رفتم چون مخالف حضور رسانه‌ها بود. ترجیح می‌دادم دوربینم را ببینند و متوجه نشوند که من عکاسم. آنجا می‌دیدم که برخلاف بسیاری از فرماندهان رده بالا مسائل امنیتی را چندان رعایت نمی‌کرد و برای بازدید و سرکشی به خط مقدم می‌آمد. هم خودم او را دیدم و هم خیلی‌ها از این بازدیدهایش حرف می‌زدند. هم در سوریه و هم در عراق بارها دیدم که نیروها عکس او را همراه داشتند. خیلی‌ها دوست داشتند قاسم سلیمانی را از نزدیک ببینند

تهران در نگاه عبدالرحیم جعفری، بنیانگذار انتشارات امیرکبیر و یکی‌های منحصر به فرد نوشتار جعفری

امسال صدمین سال تولد مرحوم عبدالرحیم جعفری، بنیانگذار انتشارات امیرکبیر، بزرگ‌ترین و از تأثیرگذارترین نشرهای کشور است. از سوی دیگر هفتادمین سال تأسیس انتشارات امیرکبیر را شاهد هستیم، آنچه پیش روی شماست، سخنان من با عنوان «تهران از نگاه جعفری» است.

***

پس از ذکر مسیرها، واگن اسبی مورد نظر جعفری قرار می‌گیرد که در توصیف آن می‌گوید: «واگن اسبی اتاق چرخداری بود که دو اسب آن را بر دو ریل آهن می‌کشیدند و پنجاه شصت نفر، نشسته و ایستاده را در خود جای می‌داد. شبیه به واگن‌های بدون دیواره قطارهای باری بود. هر واگن دو قسمت اصلی داشت: قسمت خانم‌ها، با در و دیوار چوبی و حفاظ. قسمت مسافران نشسته در جلو و عقب آن هم مخصوص مسافران ایستاده بود. ریل‌های آهن یک متر از راه‌ری می‌رساند. در انتهای مسیر بازار به خیابان ری، ایستگاه ماشین دودی بود که به حضرت

ماشین دودی هم یکی از وسایل حمل و نقل بود که تهران را به ری می‌رساند. در انتهای مسیر بازار به خیابان ری، ایستگاه ماشین دودی بود که به حضرت

عقپ به امامزاده می‌رسیدند.» (ص ۹۹)

جنگ جهانی دوم در تهران. اشاره به زندگی مردم در فضای سیاسی و بخصوص جنگ، یکی دیگر از محورهای کتاب «در جست‌وجوی صبح» است. انتشار نشریات مختلف (ص ۲۱۹، ص ۲۳۵)، حضور لهستانی‌ها (ص ۲۲۸)، جیره‌بندی نان و سیگار (ص ۲۲۹) همگی از موضوعاتی است که از نگاه جعفری دور نمانده است.

اسماعیل آذر: فرهنگ تخریب‌شدنی نیست

اگر قرار بود فرهنگ تخریب شوند، هیچ انسانی نمی‌توانست با هویت خود زندگی کند. زیباترین مثالی که می‌گویم در طول تاریخ بسیاری از دشمنان می‌خواستند فرهنگ ما (ایران) را تحت تأثیر قرار دهند اما نشد و خود تحت تأثیر قرار گرفتند.

بخشی از گفت‌وگوی این پژوهشگر با ایبنا

محمدرضا یوسفی: از یک موضوع دردناک اجتماعی نوشتم

من با نوشتن رمان «عکس یادگاری بگیریم»، می‌خواستم توجه دستگاه‌های ذریبط و مردم را به سوی کودکانی که در مراکز اصلاح و تربیت زندگی می‌کنند جلب کنم. این کتاب‌ها جذابیت زیادی برای بازار ندارند. این‌ها موضوعات عمیق و دردناک اجتماعی‌اند و ناشران کمتر به چاپ آنها علاقه‌نشان می‌دهند.

بخشی از گفت‌وگوی این نویسنده با ایبنا

نادر قشقایی تندیس سردار شهید قاسم سلیمانی را می‌سازد

تندیس‌ی از انسانیت و رشادت

مجموعه شورای تخصصی آن را تأیید می‌کند و سپس در سطح شهر نصب می‌شود.» قشقایی که چهل سال است مجسمه می‌سازد و چهار دوره رئیس انجمن مجسمه‌سازان ایران بود، از حال و هوایش برای ساخت مجسمه سردار سلیمانی می‌گوید: «هر کدام از شهدایی که افتخار داشتم مجسمه آنها را بسازم در هر مرحله زمانی قابلیت‌هایی به این شکل داشته‌اند. چه به لحاظ احساسی و چه به لحاظ نوع نگاهی که آنها در رابطه خودشان و با فداکاری‌هایشان در جریان‌هایی که منجر به نجات مملکت شده است، حضور داشته‌اند. از مجسمه شهید همت که به ارتفاع ۹ متر در

شجاعی طباطبایی مدیرکل مرکز هنرهای تجسمی حوزه هنری به من اطلاع دادند و قرار شد یک سری امکانات مربوط به مدل‌ژ کار را برابرم فراهم کنند تا بتوانم سریع‌ا کار را مدل‌ژ کنم. مدل‌ژ یعنی نمونه‌سازی اصلی کار. ابتدا مجسمه را به‌صورت خمیری آماده می‌کنم که آن‌هم در اندازه ۸۰ تا ۸۵ سانتی‌متر ساخته می‌شود و در مراحل بعدی قرار است قالب‌گیری شود. معمولا این قالب به‌صورت فایبر گلاس یا سیلیکونی ساخته می‌شود. سپس این اثر در قالبش قرار می‌گیرد که از جنس برنز یا بتن گلاسه است تا بتوان آن را در سطح شهر نصب کرد. چون کارهای گچی قابلیت نصب در سطح شهر ندارند. بعد

گزارش | مریم سادات گوشه خبرنگار

پس از شهادت سپهبد قاسم سلیمانی، سیدمسعود شجاعی طباطبایی مدیر مرکز هنرهای تجسمی حوزه هنری تصمیم گرفت تا آثار هنرمندانی را که با موضوع شهادت سردار حاج قاسم سلیمانی خلق شده‌اند، با شعار «بر همان عهد که بودیم برآنیم هنوز» در سطح کشور به نمایش عموم بگذارند. بر همین اساس، نادر قشقایی هنرمند پیشکسوت مجسمه‌ساز کشور که مجسمه شهیدان همت و صیاد شیرازی را ساخته است، از ساخت مجسمه سردار شهید سلیمانی خبر داد و گفت: «قرار است این مجسمه پس از ساخت، در سطح شهر تهران نصب شود.»

قشقایی در مورد نحوه کارش به «ایران» می‌گوید: «پس از اینکه شهادت سردار سلیمانی پیش آمد، سید مسعود

داستان غلامرضا تختی یک سال پس از اعلام مرگ خودخواسته

اسطوره ای که شکست اما محبوب ماند

یک سال از اکران فیلم «غلامرضا تختی» و پایان سکوت بابک تختی درباره مرگ پدر گذشت. این فیلم به رغم پرداخت نه چندان درخشان به زندگی تختی دارای یک وجه برجسته و متمایز بود و آن سکانس آغازین فیلم بود که رسماً پس از سال‌ها سخنان درگوشی، محفلی، محتاطانه و توأم با اکراه و حتی نوعی ترس! صحنه مرگ خودخواسته غلامرضا تختی را به تصویر کشید و در همان ایام سخنان بابک تختی روی صفحات رسانه‌ها تصویری بویژه در اینترنت به اشتراک گذاشته شد که در آن تصریح کرد که برخلاف شایعات و اخبار قتل یا مرگ مشکوک تختی، او به مرگی خودخواسته درگذشته است و بدین ترتیب از پس سال‌ها روایت مسلط و رسمی در رسانه‌های دولتی و محافل سیاسی – ورزشی ایران، واقعیت مرگ او به سرنجام تاریخی خود ختم شد. همچنین آخرین گفت‌وگوی نگارنده با زنده‌یاد حسین شاه حسینی دوست و یار دیرین غلامرضا تختی (منتشره در روزنامه ایران) نیز این گونه از مرگ دوست‌یاد کرد که: «تختی پس از چند شکست روی تشک و کناره‌گیری از کشتی، محرومیت از حضور در اماکن ورزشی، فشار مالی و اقتصادی ناشی از قطع در آمد و توقع و درخواست بسیار نزدیکان و آشنایان و مردم کوچه بازار از او جهت استمرار و ایفای نقش قهرمانی و دستگیری از مستمندان و درمندانگ (دروعضیتی که اوخود در تنگنای شدید مالی قرار گرفته بود) و احتمالا

عکس: ایبنا |

عکس نوشت

سرمای‌ها و وابار ش باران امکان برگزاری مراسم در محوطه بونیرو را گرفته است. آنهایی که برای بدرقه به قول فاطمه معتمد آریا «بانوی شریف خوش سیمای خوش صدا» آمده‌اند به سالن سر بسته تالار هدایت می‌شوند. فضای بسته سالن شرایط غیر متعارفی برای این مراسم ایجاد کرده اما آنچه بیش از این به چشم می‌آید، جای خالی چهره‌های سینمایی و تئاتر در آخرین برده حضور شهلا ریاحی در تالار وحدت است. تاجایی که محمد متوسلانی (کارگردان و بازیگر) از برگزار ی چنین مراسم مختصری اظهار تأسف می‌کند. برای بانوی عزیزی که به تعبیر کامران از قدحیان (۷۰ سال محرم همه خانه‌های مایود و عضو خانواده‌اش بوده. «منوچهر شاهسورای، پوری‌نایی، حمید قدح‌کیان و ایرج را د دیگر چهره‌هایی هستند که از حضور بیش از ۷ دهه شهلا ریاحی در عرصه فرهنگ می‌گویند و در نهایت تنها فرزند او در صحبت‌هایی کلایه آمیز از بی‌مهری صد او سیما و انتقاد برخی از سبزی‌رینی‌ها برای اسپردن مادرش به‌سرای سالمندان می‌گویند.

احمد: به‌جاست که تو باید وایسی، به‌جاهم هست که بایست درری، اما خدائگنه جای این دوتا باهم عوض شه، دیگه تا آخر عمر بدهکار خودتی!

دندان مار مسعود کیمیایی / ۱۳۶۸

کول می‌کنند و به منطقه امن می‌رساند. او با بسیاری از کسانی که سمت دارند، فرق می‌کرد.»

این هنرمند در ادامه توضیح داد: «دلسوزی‌ها و دغدغه‌هایی که ایشان داشتند و آن حس درونی‌ای که با مردم برقرار کرده بودند، انسانیستی داشت که قابل ستایش است.

دغدغه اصلی چنین قهرمانانی این است که اجازه ندهند یک قدم از خاک میهن گرفتار متجاوزانی مثل داعش شود. این چیزی است که باید به آن افتخار کرد. من در میان دریای انسان‌های با گذشت، عددی نیستم. به‌عنوان کسی که وظیفه خود می‌دانم و نتوانستم از نظر حسی با این مسأله ارتباط برقرار کنم، سعی می‌کنم تا جایی که در توانم است اثری فاخر از ایشان بسازم تا جبران کوچکی از مافات تمام جانفشانی‌های سردار سلیمانی و سایر شهدایی که در راه مملکت خود داشتند، انجام دهم.»

دندان مار مسعود کیمیایی / ۱۳۶۸

داستان غلامرضا تختی یک سال پس از اعلام مرگ خودخواسته

مایکل مور فیلمساز مشهور آمریکایی که از مخالفان سرسخت ترامپ است با انتشار یادداشتی در صفحه اینستاگرام و توییتش از رهبر انقلاب درخواستی شخصی کرده است. «مور» در توییتی در حساب توییت‌ری خود نوشت: من درخواستی شخصی از رهبر ایران دارم. از او خواهمش می‌کنم که در برابر اقدام تروریستی ما (امریکا) و شهادت ژنرال ایرانی که با خشونت تمام انجام شد، از هیچ‌گونه انتقام خشونت‌آمیز و تنش‌زا استفاده نشود تا من و میلیون‌ها آمریکایی دیگر این مشکل را به‌صورت صلح‌آمیز حل کنیم. مور همین پیام و درخواست خود از رهبر انقلاب را در صفحه اینستاگرامش هم منتشر کرده و در پایان مطلب نوشته: به محض پاسخی از سوی رهبر ایران، آن را همین‌جا منتشر خواهم کرد. این فیلمساز آمریکایی به محض حمله تروریستی و به شهادت رسیدن حاج قاسم سلیمانی، در صفحات مجازی به جنگ افروزی ترامپ تاخت و به حمایت از ایران پرداخت.

توثیت شنبه شب دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا، ایرانی‌ها را حساسی عصبانی کرد. او نوشت: «ما ۵۲ هدف ایرانی را شناسایی کرده‌ایم که اگر تهران به هر آمریکایی حمله کند، نیروهای نظامی ما به آنها حمله خواهند کرد. برخی از هدف‌هایی که شناسایی کردیم از اهمیت بالای فرهنگی برخوردارند.»

بلافاصله پس از انتشار این توثیت کاربرانی با هشتگ ترامپ علیه او تهدیدش نوشتند. بعضی رسانه‌های فارسی زبان کلمه «مراکز فرهنگی» را حذف و اقدام ترامپ را توجیه می‌کردند که این شناسایی با واکنش منفی ایرانی‌ها روبه رو شد: «مراکزی را هدف قرار می‌دهد که برای فرهنگ ایرانی مهمند. کجایید دلباختگان ترامپ؟»، «ترامپ ایران را تهدید به حمله به مراکزی کرده که برای فرهنگ ایرانی مهمند! تنها گروهی که میشناسم این قدر وحشی بودند داعش بود تخریب پالمیرا»، «درک اینکه اول ترامپ جنگ را با ایران کلید زد اصلا سخت نیست. از خروج از برجامش و تحریم‌های ظالمانه تا ترور سلیمانی و امروز هم تهدید کذایی میراث فرهنگی. امروز ماجرا فقط انتقام خون فرمانده نیست، ماجرا روشن کردن تکلیف یک جانور هار ولگرد است که دست یک ملت را گاز گرفته و ول نمی‌کند.» «تا کنون وقتی ترامپ «ایرانی‌ها» را تهدید می‌کرد توجیه عده‌ای این بود که منظور او «حکومت» ایران است نه مردم ایران. حالا که ترامپ از بمباران اهداف فرهنگی در ایران سخن گفته دیگر واضح است که منظورش فقط بمباران «حکومت» ایران نیست. بمباران میراث تمدنی و فرهنگی ایران است.»، «دیگر مشخص نیست به چه زبانی باید بگویم هدفش ایران است. اگرچه اینها برای جماعت ارزان خودفروش معنا و مفهومی ندارد»، «طبق قوانین توییت‌ر چرا توثیت ترامپ که تهدید به تخریب و حمله به اماکن فرهنگی ایران کرده حذف نمی‌شه؟»، «اگر محتوای توثیت اخیر ترامپ بخشی از محتوای همان پیامی باشد که از طریق سوتیس به ایران داده، باید گفت ایران بدرستی آن را گستاخانه توصیف کرده است. هیچ رهبری در کشورهای دارای دموکراسی تهدید به نابودی مراکز فرهنگی کشوری دیگر نکرده و تنها نمونه‌های اخیر آن از طالبان و داعش سرزده است.» «واقعاً به‌نظر تان ترامپ با تهدید به حمله به مراکزی که از نظر فرهنگی ارزش بالایی دارند قصد تهدید حاکمیت را دارد؟! یعنی این موجود خطرناک و مجنون اولویت‌های حاکمیت را نمی‌داند؟! باید منتظر بود تا ببینیم کم‌گیران ترامپ این‌بار چگونه می‌خواهند برای توحش عریان مرادشان توجیه بیابورند»، «دوستانی که تحلیل می‌کردن ریاست جمهوری به تاجر و بساز بفروش برای ایران بهتره، ره‌چه زودتر چهار گوشه رینگ تحلیلی‌گری رو بوسن بذارن کنار بهتره.»، «برای من به‌عنوان یک بلوچ اهل سنت ایرانی فرقی نمی‌کند امریکا حرم امام رضا، حرم حضرت معصومه، تخت جمشید، شهر سوخته، کویر لوت، مسجد کوفی و... را هدف قرار دهد، جای این خاک برای من مقدس و ارزشمند است.

شهروند مجازی

یکانه خداهی

هشتگ

ترامپ

ژنرال ایرانی که با خشونت تمام انجام شد، از هیچ‌گونه انتقام خشونت‌آمیز و تنش‌زا استفاده نشود تا من و میلیون‌ها آمریکایی دیگر این مشکل را به‌صورت صلح‌آمیز حل کنیم. مور همین پیام و درخواست خود از رهبر انقلاب را در صفحه اینستاگرامش هم منتشر کرده و در پایان مطلب نوشته: به محض پاسخی از سوی رهبر ایران، آن را همین‌جا منتشر خواهم کرد. این فیلمساز آمریکایی به محض حمله تروریستی و به شهادت رسیدن حاج قاسم سلیمانی، در صفحات مجازی به جنگ افروزی ترامپ تاخت و به حمایت از ایران پرداخت.

توثیت شنبه شب دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا، ایرانی‌ها را حساسی عصبانی کرد. او نوشت: «ما ۵۲ هدف ایرانی را شناسایی کرده‌ایم که اگر تهران به هر آمریکایی حمله کند، نیروهای نظامی ما به آنها حمله خواهند کرد. برخی از هدف‌هایی که شناسایی کردیم از اهمیت بالای فرهنگی برخوردارند.»

بلافاصله پس از انتشار این توثیت کاربرانی با هشتگ ترامپ علیه او تهدیدش نوشتند. بعضی رسانه‌های فارسی زبان کلمه «مراکز فرهنگی» را حذف و اقدام ترامپ را توجیه می‌کردند که این شناسایی با واکنش منفی ایرانی‌ها روبه رو شد: «مراکزی را هدف قرار می‌دهد که برای فرهنگ ایرانی مهمند. کجایید دلباختگان ترامپ؟»، «ترامپ ایران را تهدید به حمله به مراکزی کرده که برای فرهنگ ایرانی مهمند! تنها گروهی که میشناسم این قدر وحشی بودند داعش بود تخریب پالمیرا»، «درک اینکه اول ترامپ جنگ را با ایران کلید زد اصلا سخت نیست. از خروج از برجامش و تحریم‌های ظالمانه تا ترور سلیمانی و امروز هم تهدید کذایی میراث فرهنگی. امروز ماجرا فقط انتقام خون فرمانده نیست، ماجرا روشن کردن تکلیف یک جانور هار ولگرد است که دست یک ملت را گاز گرفته و ول نمی‌کند.» «تا کنون وقتی ترامپ «ایرانی‌ها» را تهدید می‌کرد توجیه عده‌ای این بود که منظور او «حکومت» ایران است نه مردم ایران. حالا که ترامپ از بمباران اهداف فرهنگی در ایران سخن گفته دیگر واضح است که منظورش فقط بمباران «حکومت» ایران نیست. بمباران میراث تمدنی و فرهنگی ایران است.»، «دیگر مشخص نیست به چه زبانی باید بگویم هدفش ایران است. اگرچه اینها برای جماعت ارزان خودفروش معنا و مفهومی ندارد»، «طبق قوانین توییت‌ر چرا توثیت ترامپ که تهدید به تخریب و حمله به اماکن فرهنگی ایران کرده حذف نمی‌شه؟»، «اگر محتوای توثیت اخیر ترامپ بخشی از محتوای همان پیامی باشد که از طریق سوتیس به ایران داده، باید گفت ایران بدرستی آن را گستاخانه توصیف کرده است. هیچ رهبری در کشورهای دارای دموکراسی تهدید به نابودی مراکز فرهنگی کشوری دیگر نکرده و تنها نمونه‌های اخیر آن از طالبان و داعش سرزده است.» «واقعاً به‌نظر تان ترامپ با تهدید به حمله به مراکزی که از نظر فرهنگی ارزش بالایی دارند قصد تهدید حاکمیت را دارد؟! یعنی این موجود خطرناک و مجنون اولویت‌های حاکمیت را نمی‌داند؟! باید منتظر بود تا ببینیم کم‌گیران ترامپ این‌بار چگونه می‌خواهند برای توحش عریان مرادشان توجیه بیابورند»، «دوستانی که تحلیل می‌کردن ریاست جمهوری به تاجر و بساز بفروش برای ایران بهتره، ره‌چه زودتر چهار گوشه رینگ تحلیلی‌گری رو بوسن بذارن کنار بهتره.»، «برای من به‌عنوان یک بلوچ اهل سنت ایرانی فرقی نمی‌کند امریکا حرم امام رضا، حرم حضرت معصومه، تخت جمشید، شهر سوخته، کویر لوت، مسجد کوفی و... را هدف قرار دهد، جای این خاک برای من مقدس و ارزشمند است.